

DİSK, KESK, TMMOB, ATO, ASMMO “Referandum ve Türkiye’nin Geleceği” Paneli Düzenledi...

DEMOKRATİK HUKUK DEVLETİ ORTADAN KALKAR

EMO Basın- KHK ile üniversitedeki görevine son verilen Anayasa hukukçusu Prof. Dr. İbrahim Kaboğlu ile Türkiye’nin önemli iktisatçılarından Prof. Dr. Korkut Boratav; DİSK, KESK, TMMOB, ATO ve ASMMO’nun düzenlediği panel ile ağırlandı. Prof. Kaboğlu, parti devlet ve halk ayrışması yaşandığına dikkat çekerken, Anayasal bir kamuoyu oluşumuna izin verilmediğini, sistem ve rejim değişikliğiyle demokratik hukuk devletini ortadan kaldıracak bir düzenlemenin halkoyuna sunulduğunu kaydetti. Osmanlı’dan bu yana gelen normatif düzenek ve geleneklerin kaldırıldığına dikkat çeken Kaboğlu, “Türkiye toplumunun hafızasını lağvetmek için getirilen bir metin. Bir kişi bağımsız; yasama, yargı o bir kişiye bağlı. Görev var, yetki zirvede, ama sorumluluk yok. Devlet denge-denetim düzeneği bakımından eleştirdiğimiz 82 Anayasası’nın yüzde 80’i kalkmış bulunuyor” dedi.

Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK) Ankara Bölge Temsilciliği, Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu (KESK) Ankara Şubeler Platformu, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) Ankara İl Koordinasyon Kurulu, Ankara Tabip Odası (ATO) ile Ankara Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirler Odası (ASMMO) tarafından düzenlenen “Referandum ve Türkiye’nin Geleceği” Paneli 6 Mart 2017 tarihinde İnşaat Mühendisleri Odası Teoman Öztürk Salonu’nda gerçekleştirildi.

Panelin açılışında konuşan TMMOB Ankara İKK Sekreteri Özgür Topçu, ülkemizin karanlığın içerisinde bir uçuruma doğru sürüklendiğini ifade etti. Topçu, “Bombaların patladığı; iş cinayetleri, çocuk istismarı ve kadın cinayetlerinin arttığı bir dönemi yaşıyoruz. İlan edilen OHAL ile birlikte milletvekilleri, belediye başkanları, gazetecilerin tutuklandığı; gazetelerin dergilerin kapatıldığı; kamusal varlıkların Varlık Fonu ile yağmalanmaya çalışıldığı; akademisyenlerin ihraç edildiği bir dönemi yaşıyoruz. 16 Nisan’da bu içinden geçtiğimiz düzen bizlere onaylatılarak kalıcı hale getirilmek isteniyor. Tek adamla başkanlık sistemi bizlere dayatılıyor” diye konuştu.

TMMOB Ankara İKK Sekreteri Özgür Topçu

Anayasa Savaş Değil Barış Projesi Olmalıdır

KHK ile Siyasal Bilgiler Fakültesi’ndeki görevinden çıkarılan Aysun Gezen’in yönettiği panelde ilk sözü alan Prof. Dr. İbrahim Kaboğlu, anayasanın bir tür savaş projesi olarak dayatıldığını, oysa anayasaların barış projesi olarak görülmesi gerektiğinin altını çizdi. “Savaş projesi olmaktan çıkarmak için daha çok birlikteliğe ihtiyacımız var” diyen Kaboğlu, her devlette anayasaların tartışılıp değiştirildiğini, sorunun anayasanın nasıl ele alınıp, nasıl algılandığında yattığını söyledi. “Yani toplumun içinde bulunduğu sorun ne ölçüde anayasadan, ne ölçüde yöneticilerin tavırlarından kaynaklanıyor” diyen Kaboğlu, konuşmasını şöyle sürdürdü:

“İsviçre gibi devletlerle bizim aramızdaki en önemli ayrılık bu. Esasen anayasal sorunlar, anayasa içinde çözülür. Yürürlükteki rejim tercihi içerisinde çözümlenir. Mesela parlamenter rejimi benimsemişsiniz, onun içinde çözersiniz. Siyasal ve anayasal sorun karşısında bu sistem-rejim işlemiyor, yenisini getirelim biçimindeki bir yaklaşım “Anayasacılık” kavramına aykırı bir yaklaşımdır. Şu anda başlıca yanlış bu.”

Anayasanın sistem ve rejim değişikliği yaparak değiştirilme isteğinin haklı olduğu varsayılabilir; yürürlükteki anayasal düzeni adeta kaldırmak amaçlandığına göre bunun çok ciddi gerekçesinin sunulması gerektiğini kaydeden Kaboğlu, bir anayasal devletin devamlılığında bunun gerekçesinin üretilmesinin çok zor olduğunu, örneğinin bulunmadığını söyledi. Prof. Kaboğlu, anayasa değişikliğinin 1.5 sayfalık genel gerekçesini bu açıdan masaya yatırdı. Metindeki birinci kavramı “Toplum mühendisliği” olarak ele alan Kaboğlu, anayasaların devleti hukukla sınırlandırmak üzere hazırlanan metinler olduğu söylenirken, sonrasında hiç hukuktan bahsedilmediğini kaydetti. “Bürokratik Cumhurbaşkanını” eleştirisi yapıldığını, ama “Cumhurbaşkanı’nın nereden gelirse gelsin Anayasa’nın üstün hükümlerine uymak zorunda olduğunun” herhangi bir biçimde belirtilmediğine dikkat çeken Kaboğlu, “Vesayetçi Anayasa” kavramıyla ilgili de bugün TRT’nin sadece “Evet” oylarını yansıtan bir vesayetçi yapı içerisinde işletildiğine dikkat çekerek, vesayetçi kurumların bu anlamda kurulmadığına dikkat çekti. “Hükümet sistemi ve sayısı” ile ilgili söylemi de tek parti iktidarında bile kurulan hükümet sayısına dikkat çekerek eleştiren Kaboğlu, “Hükümet sayısı sistemin sorunu değil. Burada yanıtlanması gereken soru şu: Nitelik mi nicelik mi? 5 aylık hükümet çok ciddi icraat yapar, 5 yıllık hükümet ülkeyi uçuruma sürükleyebilir” dedi.

Gerekçede dünya pratiğinden yararlandığı söylenmesine karşın dünya uygulamalarının yer almadığını ifade eden Kaboğlu, bu değişiklikle sadece Türkiye’nin 93 yıllık Cumhuriyet döneminin değil, Tanzimat’tan, Osmanlı modernleşmesinden bu yana olan normatif düzenek ve geleneklerin ortadan kaldırıldığını kaydetti.

Sivililerin Anayasa Emeği Yok Sayıldı

Prof. Kaboğlu, son 25 yılda sivil toplumun yeni Anayasa için çok emek harcadığını, DİSK'ten Hak-İş'e, TİSK'ten TOBB'a, TÜSİAD'dan MÜSİAD'a, Barolar Birliği'ne varıncaya kadar yapılan çalışmalarda ortaklaşılan 3 noktanın "Hak ve özgürlük alanının genişletilmesi, yargı bağımsızlığı ve rejimin demokratikleştirilmesi" olduğunu anımsattı. Bugün yalnızca TRT değil, tüm televizyonlardan yapılan ikna turlarının tutmamasının altında da tabanın farklı düşünmesinin yattığını ifade eden Kaboğlu, "Sivil anayasa emeğini Türk siyasal aktörleri değerlendiremedi" dedi. 2011'de AKP dışındaki tüm partilerin "Başkancı Anayasa" önerisini reddetmeleri üzerine AKP'nin masadan kalktığını, 1 Kasım seçimlerinden sonra yeniden kurulmak istenen masanın kurulmadığını, 15 Temmuz sonrasında ise HDP dışlanarak komisyonun çalıştırıldığını ve komisyonun çalışması gün ışığına çıkmadan, MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli'nin açıklamasıyla bu Anayasa değişikliği sürecine girildiğini anlattı. Bu açıklamanın "Hükümet, yönetim, külliyeye Anayasayı ihlal etmektedir. Anayasa dışı bir yönetim söz konusudur" anlamına gelmesine karşın Anayasa değişikliğine kapı açıldığını söyledi.

Seçimlerdeki Hukuk Bile İşletilmiyor

Prof. Kaboğlu, anayasa değişikliğinin OHAL ortamında yapılamayacağını hukuki nedenlerini şöyle açıkladı:

"Anayasa yapımı, gelecek kuşaklar için bağlayıcı metinler olarak, geniş toplumsal kesimlerin katılımıyla geniş bir tartışma ortamında geliştirilen bir metindir. Oysa olağanüstü dönemlerde özgürlükler daha çok sınırlanır, iktidar daha çok artar, Anayasal bir ortam oluşması mümkün değil. 3-4 yıl yönetecek bir siyasal çoğunluğu ortaya çıkarmak için yapılan seçim öncesinde bile İçişleri, Adalet ve Ulaştırma bakanları istifa etmek zorunda. Niçin? Kamu hizmeti tarafsız olarak sürdürülsün, iktidar partisince devlet hizmetleri yönlendirilmesin, kamuoyu serbestçe oluşsun diye. 3-4 yıl yönetecek bir çoğunluğun oluşması için böyle düzenlemelere sahibiz. Gelecek kuşakları bağlayacak anayasa değişikliğini ise OHAL'de yapıyoruz. 3 bakan etik açıdan da olsa çekilme gereği duymuyor. Adalet Bakanı 'Hayır' oyu verecek olan teröristle özdeş buluyor. Aynı şeyi yurtdışında da söyleyeceğim diyor. Orada durdurulunca 'özgürlük' diyor. Ama kendi ülkende sadece sen konuşuyorsun. Keşke Almanya o yasağı uygulamasaydı. Özgürlük hepimize lazım."

Parti-Devlet/Halk Ayrışması Yaşanıyor

"Açık olan Türkiye'de anayasal kamuoyu oluşmasına elverişli ortam yoktur" diyen Kaboğlu, medyaya eşit giriş

Prof. Dr. İbrahim Kaboğlu

hakkı bir yana, medyaya bu bilgileri düzgün çıplak biçimde aktarma olanağının bile olmadığına dikkat çekti. Kaboğlu konuşmasını "Biri konuşuyor, bir sürü televizyon yayını kesiliyor, 2 numara konuşuyor, kesiliyor, yavru partinin başkanı konuşunca da kesiliyor. 'Aynı anda miting düzenlemeyeceğiz' diyorlar; televizyonu bütünüyle bloke etmek için. Burada ciddi parti-devlet ve halk ayrışması karşısında bulunuyoruz" diye sürdürdü.

Prof. Kaboğlu, anayasa değişikliği paketinin içeriğine yönelik saptamalarını da özetle şöyle sıraladı:

- Hükümet lağvediliyor; Osmanlı'dan bu yana kurulan hükümet... Dile getirilmeyen bir husus var: Cumhurbaşkanlığı da lağvediliyor. Cumhurbaşkanlığı sadece adı. Padişahlık da olsa, Parlamento tarafından seçilse de Cumhurbaşkanlığı bundan farklı. Deniliyor ki, Cumhurbaşkanı parti lideri olarak milletvekili adaylarını kendisi belirleyecek, Parlamento'da çoğunluğa sahip olacak, kamunlar kendi çoğunluğu tarafından yapılacak.

Bir Gecede Her Şey Değiştirilebilecek

- Milletvekili sayısı 550'den 600'e çıkarılıyor. Senato kurulabilirdi, ama o denge ve denetleme olacağı için kurulmuyor. 600 milletvekilinin mi yoksa bir kişinin mi daha çok yasama yetkisi var? Çıplak gözle baktığımız zaman münhasır denilen Meclis, Anayasa'nın yollama yaptığı alanlarda yetki kullanabilecek. Onu da sayıyorlar; 83 alanda yasa yapabilecek. Ama Cumhurbaşkanı'na bütün kamu kurumlarını düzenleme, birleştirme, ayırma, kaldırma yetkisini veriyor. Oysa devletin temel kurumlarını düzenleyen kamunlarda daha nitelikli çoğunluk aranır, Anayasa Mahkemesi'nce zorunlu denetlenir. Şimdi bir gecede Adalet Bakanlığı teşkilatı yeniden düzenlenebilir. Bütün Cumhuriyet yeniden kurulabilir. Anayasa Mahkemesi üyelerini kendisi atamıyor mu? Eğer Anayasa Mahkemesi Avrupa'daki gibi olsaydı denetlemeden yürürlüğe girmeyecekti. Ama Anayasa Mahkemesi Türkiye yeniden yapılandırdıktan sonra denetleyecek. 1 yıl sonra, 2 yıl sonra hiçbir anlamı kalmayacak. Kamu tüzel kişileri, belediyeler, meslek odaları Cumhurbaşkanı kararnamesiyle düzenlenebilecek. Meclis çıkarsın, aylarca tartışsın, o tartışırken odaların seçimini sağlar, ondan sonra Anayasa Mahkemesi 5 yıl sonra denetlesin.

- Milletvekillerinin görev ve yetkileri daraltılıyor, bunlar tek bir kişiye geçiriliyor. Hükümetin şu anda bir KHK çıkarabilmesi için yetki kamununa ihtiyacı var. Yetki kanunu falan tarihe karşıyor. Yargının beyni olan HSYK oluşumu büyük ölçüde ona bırakılıyor. Bizler Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi, Türk tipi başkanlık rejimi gibi kavramlarla uyutulmaya çalışıyoruz.

Prof. İbrahim Kaboğlu, bu getirilmek istenen sistem ve rejimin, "parlamentar rejim, başkanlık, Meclis hükümeti, yarı başkanlık" tanımlarına girip girmediğine bakıldığında, bunların hiçbirisinin olmadığına dikkat çekti. Bu noktada temel kriterleri de şöyle açıkladı:

"Bir kez bu rejimlerin tasnifinde ortak payda yargı bağımsızdır. Eğer yasama ve yürütme arasındaki ilişkiler karşılıklı bağımlılık ilkesine göre oluşuyorsa, parlamentardir. Yasama ve yürütmenin oluşumu, işleyişi ve sona ermesi karşılıklı bağımsızlık ilkesine göre benimseniyorsa bu rejim başkanlık rejimidir. Bizde de bu iki sözcük var. Bağımsızlık, bağımlılık, ama karşılıklılık yok. Bir kişi bağımsız; yasama, yargı o bir kişiye bağlı. Sonuç Anayasa'nın ikinci maddesindeki devlet tanımındaki demokratik hukuk devleti kavramının ortadan kaldırılmasıdır."

Adalet Önünde Hesap Verme Kaldırılıyor

Salondan gelen soruları da yanıtlayan Kaboğlu, demokratik hukuk devleti kavramının nasıl ortadan kaldırıldığını ayrıntılı olarak şöyle ortaya koydu:

“Hep ‘Rrejimi değil, sistemi değiştiriyoruz’ diyorlar. Ben de ‘Her ikisini de değiştiriyorsunuz, çoğulcu siyasal rejim özelliklerini kaldırıyor sunuz’ diyorum. Çünkü ikinci madde demokratik hukuk devleti acaba ne kadar kalıyor? Hukuk devletini tanımlamak için 3 kavram var: Görev, yetki, sorumluluk. Şimdi bütün yetkileri Cumhurbaşkanı, yardımcılar ve bakanlara verdiniz. Ama bu makamlar, Parlamento önünde sorumlu değil. Cumhurbaşkanı, makamında birkaç kişiyi öldürse Meclis’te bunun gündeme getirilmesi için 301 oya ihtiyaç var. Görüşülebilmesi için 360’a, Yüce Divan’a sevk için 400’e ihtiyaç var. 14 yıl diyelim görev yaptı; 14 yıl sonra da aynı kural geçerli. Bakanlar, yardımcılar dediniz. TOKİ yoluyla soyguncu devlet düzeni yaratmak denildi. Onlar için de aynı kural geçerli. Bakanlık ve başkan yardımcılığı bittikten sonra da aynı kural geçerli... Şimdi sorumluluk ilkesi kalkıyor. İsterse memleketi satabilir, bir daha adaylığını koymaz. Neden çünkü halk önünde hesap verir diyorlar. Halk önünde hesap vermekle, hukuki, adalet önünde hesap vermek farklı kavramlar. Vatana ihanetten yargılanamıyorlardı’ diyorlar. Vatana ihanet anayasal kavramdır. Anayasa’yı ihlal ederseniz vatana ihanetten Yüce Divan’a gidebilirsiniz. Burada Cumhurbaşkanı ‘Tamamıyorum’ dedi; ne olacak, hiçbir şey yok. Görev var, yetki zirvede, ama sorumluluk yok. Devlet denge-denetim düzeni bakımından eleştirdiğimiz 82 Anayasası’nın yüzde 80’i kalkmış bulunuyor. 82 Anayasası Darbe Anayasası dedik, ama 82 Anayasası’nın 2004’e kadar geçirdiği değişikliklerle metamorfoza uğradığını anlatamadık. 82 Anayasası artık bu metin değildir.”

Bütçe teklifini Cumhurbaşkanı’nın vermesi, daha önemlisi Meclis bunu reddederse önceki bütçeyi uygulamaya devam etmesinin öngörüldüğüne dikkat çeken Kaboğlu, Meclis’in görev yetkileri 4 satırda sayılmışken sadece Cumhurbaşkanı’nın 1 maddede sayılan yetkilerininin 28 satır olduğunu kaydetti.

Padişahın Bile Partisi Yoktu

“Halka nasıl anlatacağız? Bunu terk edin. Biz sokak insanı değil miyiz? Biz halkız. Kendi içinizde de bu ayrımı yapmayın. Onlar partidir, militandır, milistir, Diyanet İşleri Başkanlığı’na bir şey dedirtirler. Onlar neyse halk biziz. Bu bakımdan anayasal kamuoyu oluştu mu diyoruz? Halk kavramını öne çıkarmakta yarar var” diye konuşan Kaboğlu, tarihle ya da diğer ülkelerle yapılan karşılaştırmalardaki tuzaqlara da düşülmemesi gerektiğini söyledi. Amerika’da 50 anayasa artı 1 anayasa olduğunu, padişahlığın da gelmediğini çünkü padişahın partisinin olmadığını belirten Kaboğlu, konuşmasını şöyle sürdürdü:

“Danıştay’ın kuruluşu padişahlık zamanı. 1876 Kanuni Esasi’yi yazan 18 kişiyi biliyorum. Ama bu anayasayı kim yazdı bilmiyorum. O birikimle geldi Cumhuriyet’e ve Cumhuriyet’in kurucuları Osmanlı’nın bu deneyiminden yararlanarak bunu ileriye götürerek Cumhuriyet’i kurdular. Olumlu kurum ve gelenekler devam etti. 16 Nisan’da oylanır da bu metin ‘Evet’ oyu alırsa tarihimize en büyük kırılmayı yaşanacak. Osmanlı’dan Cumhuriyet’e geçişteki kırılmadan derin olacak. Çünkü o kırılmalar ilerlemeler anlamındaydı. Bütün bu 200 yıllık birikimini bir anda ortadan kaldırmak için, Türkiye

toplumunun tarihsel hafızasını lağvetmek için getirilen bir metindir.”

Kişi Değil, Gelecek Vurgusu

2010 oylamasında da “Evet” ve “Hayır”ların eşit olmadığını, “Hayır”ın nitelikli bir çoğunluk olduğunu, çünkü yarışma koşullarının eşit olmadığını, devlet organlarının “Evet” denmesi için seferber edildiğini anlatan Kaboğlu, şöyle konuştu: *“Bugün 2010 koşullarını arıyoruz. Çünkü bugün tamamen silindir gibi geçmiş bulunuyor, medyanın üzerinden. Plebisiter bir oylama olacak bu. O nedenle bu oyuna gelmememiz gerekir. ‘Kişi için değil, gelecek için’ diyebilmeliyiz. ‘Bugünkü koşullar nedeniyle böyle bir anayasa hazırladık’ diyordu Evren, ‘şartlar değişince Anayasa da değişir’ diyordu. Şimdi Anayasa yapanlar değişecek diyorlar mı? Tam tersine bir daha değişmemesi için siyasal çoğunlukların oluşturulması amacıyla bütün önlemleri almış bulunuyorlar. Bu Anayasa’nın en azından 70 yıl yürürlükte kalabileceğini sorgulamamız gerekiyor. Bir kişinin 14 yıl Cumhurbaşkanlığı yapma süreci var. Sevdiğimiz adandan sonra kim gelecek bunun önlemi var mı? O sebeple çıplak yetkiler üzerinde yoğunlaşıyoruz.”*

Kaboğlu başka bir soru üzerine de, “28 Şubatı eleştirirken, cemaatlerin sivil toplum kuruluşu olarak dayatıldığını unutmayın. Cemaatler cemaattir. Sivil toplum kuruluşu olması için giriş serbest, faaliyet serbest, çıkış da serbest olmalıdır. İşte o karanlıklarda kurulan koalisyonlar Türkiye’yi bu hale getirdi. ‘Allah’ın fırsatı’ dedi. Biz demokratları tasfiye etmek için kullanıyorlar” dedi.

Boratav’dan Peru Örneği

Prof. Dr. Korkut Boratav ise Anayasa değişikliğini bir yurttas olarak değerlendirdiğinde gelişmişlik ve ekonomik düzey açısından Türkiye ile benzerliğe sahip Latin Amerika’ya bakılmasını önerdiğini söyledi. Boratav, sunumunda Peru’daki 1990-2000 yılları arasındaki başkanlık hikayesini anlattı.

Orta halli bir ülke olan Peru’nun pek çok Latin Amerika ülkesi gibi sermayenin sınırsız tahakkümünün ismi olan neoliberal rejime askeri cuntalar döneminde, 1970’li yıllarda geçtiğini belirten Boratav, büyük yıkımların yaratıldığını ve 10 yıl kesintisiz askeri rejim uygulandığı için bu döneme iktisatta “Latin Amerika’nın kayıp 10 yılı” denildiğini kaydetti. “Bu 10 yılı Peru sivil yönetime geçerek yaşadı. Sivil yönetimler neoliberal rejimle kavga ettiler, ama beceremediler” diyen Boratav, bu dönemde Anti-Amerikan geleneği olan parti APRA’nın iktidarında Alan Garcia’nın başkan olduğunu ve Peru’nun dış borç problemini askıya alarak çözmeye çalıştığını, ancak hiperenflasyon ve ekonomik yığıntıyla 1990’a gelindiğini anlattı.

Prof. Dr. Korkut Boratav

Fujimori ile Otoriter Başkanlığa Geçiş

Peru'nun sermaye sınıfları IMF reçetelerine kesin bağlı neoliberal politikaların uygulanması için Mario Vargas Llosa etrafında birleşirken, birden bire 52 yaşında siyasetle hiç uğraşmamış, Ziraat Mühendisi olan Japon asıllı Alberto Fujimori'nin adaylığını koyup, hem sol akıma hem de Llosa'ya karşı yürüttüğü herkese iş, refah vaat eden kampanyasıyla seçildiğini kaydetti. Parlamentoda azınlıkta olan Fujimori'nin Parlamento ve Anayasa Mahkemesi'ni feshettiğini, yeni Anayasa yürürlüğe girinceye kadar kararnamelerle ülkeyi yöneteceğini ilan ettiğini, bunu yaparken askerlerin de desteğini aldığını, Peruluların buna "Kendine darbe" dediklerini aktardı.

Prof. Boratav, Fujimori'nin daha önce CIA'ye bilgi aktardığı için ceza alıp, ordudan atılan Montesinos'u istihbarat teşkilatının başına getirip, başyardımcı yaptığını; ardından kampanyası boyunca eleştirdiği neoliberal programın katı bir savunucusu olduğunu ve gerçekten en katı özelleştirme programlarından birini yoğun bir şekilde uyguladığını anlattı. Bu şekilde gelen kaynakların bir bölümünü yoksullara gıda ve sosyal yardıma harcayan Fujimori'nin yeni bir anayasa için Kurucu Meclis kurduğunu belirten Boratav, "En azından burada akıl ve mantık doğrultusunda hareket etti. Ama 2 yıllık keyfi ve kararnameli yönetimi protesto eden partiler seçime girmediler. Fujimori çoğunluğu aldı ve Kurucu Meclis; Parlamento'nun, yargının yetkilerini sınırlayan, Anayasa Mahkemesi faaliyet alanını sınırlayan otoriter bir başkanlık rejimini getirdi. 1995'te kendi partisiyle seçim yaptı, seçimi de kazandı. 5 yılda, 3 seçim, 1 referandum kazandı" diye konuştu.

Kanlı Menfaat Şebekesi

Boratav, istihbaratın başına getirilen Montesinos'un otoriter başkanlık rejimindeki işlevini de şöyle anlattı:

"Geniş bir menfaat şebekesi oluşturdu. Peru için önem taşıyan kara para aklama, uyuşturucu ve silah kaçakçılığı, çok kapsamlı özelleştirmenin içinde dönen fonları çevirme, iktidarla paylaşma işlerini yürüttü. İkinci işlevi, istihbaratın bir kanadını vurucu, adeta ölüm çetesine dönüştürdü. Colina grubu olarak adlandırılır. Bir dizi kanlı eylemin organizatörü olarak rol oynadı. Temel bir bahanesi de vardı: Peru'da gerilla savaşı yürüten Aydınlık Yol Hareketi. Aslında bu çözülmüştü; lideri tutuklanmış, mahkum edilmişti, hareket artık dağılmıştı. Artık Peru düzleminde tehdit edici silahlı bir grup olmaktan çıkmıştı. Fakat bahane kullanılmaya devam edildi. 3 büyük kan dökme olayı vardır. Bilahare açığa çıktı. Başkent'in yoksul bir semtinde 1991'de gecekondu semtinde bir grup mahalleli kanalizasyon sorununu çözmek için toplantı yapıyor. Maskeli bir grup, Colina grubu, Aydınlık Yol Hareketi toplantısı olduğunu iddia ederek, saldırıyor, biri çocuk 14 kişi öldürülüyor. Ölüler

gömülüyor. Daha sonra çıkıyor ortaya ki, bu grup aslında mahalle sorununu halletmek için çocuk çocuk bir araya toplanmışlar. İkinci olayda; sol şöhreti olan bir üniversitenin yurtlarına yine maskeli aynı grup saldırıyor. Hocalardan birini evinden, 9 öğrenciyi de yurtlarından toplayarak derdest ediyorlar; önce işence, sonra cesetler yok ediliyor. 1995 seçimlerini kazandıktan sonra cılası dökülmeye başlıyor."

Dünya ekonomisinin canlılık döneminin sona ermesinin ardından 1997'de kriz dalgasının Latin Amerika'ya yansıdığını, Peru'yu da etkilediğini, ekonomik kaynaklardaki daralmayla yoksullara yardım ivmesinin de son bulduğunu kaydeden Boratav, İstihbaratçı Montesinos'un bir diğer işlevinin de medyayı parayla ve baskıyla kontrol etmek olduğunu anımsattı.

Fujimori'nin Anayasa'da başkanlık için getirdiği 2 dönem sınırına ilişkin yorumu değiştirip bunu da kabul ettirerek, 2000'de gidilen seçimlerde yeniden seçildiğini belirten Boratav, medyada cinayet ve yoksulluk haberlerinin yaygınlaşmaya, medyayla rüşvet alışverişlerinin ortaya çıkmaya başladığına, muhalefetin canlandığına dikkat çekti. Sonunda Montesinos'un görevden alındığını, Fujimori'nin de yurtdışında olduğu sırada sokağa taşan muhalefet karşısında faksla istifasını yolladığı, ancak Meclis'in yapısının da değişmiş olması nedeniyle istifanın kabul edilmeyerek yargılanması kararının çıktığını aktardı. Fujimori'nin 7 yıl yurtdışında kaldıktan sonra teslim edildiğini, zimmet ve rüşvet yargılaması sonunda birinden 16 yıl, diğerinden 25 yıl hapis cezası aldığını ve en yüksek ceza olarak 25 yılı doldurmak üzere halen hapiste olduğunu kaydetti. Buna rağmen kitle tabanı bulunduğu ve kızının 2 kere başkanlığa aday olduğuna dikkat çeken Boratav, "İktidar tutkusu, burada çok avanta var mı diyor, böyle mi düşünüyor acaba? Peki samimiyetle iktidara geldi, sonradan niye yozlaşıyor? Niye bırakmıyor? Yozlaşırsan bırakamazsın. Bırakırsan hesap vereceksin" diyerek konuşmasını tamamladı.

Toplumun Çoğunluğu Cumhuriyeti Özümsemiştir

Panelde katılımcıların soruları üzerine Boratav, Türkiye toplumunun büyük çoğunluğunun Cumhuriyet birikimlerini bilinçli veya bilinçsiz özümsemiş olduğuna kesin kani olduğunu altını çizdi. "Yılgınlık yenilgiyi getirir" uyarısı yapan Boratav, Türkiye'de Anayasa değişikliği sürecine ilişkin gördüğü yapıyı şöyle ortaya koydu:

"İki büyük akım var. İçinde çok farklı renkler taşıyan Cumhuriyetçi blok. Bu farklı renklerin uçlarındakiler de birbirini hiç sevmez. Bu blok ancak bu tercihle karşı karşıya geldiği zaman öbür uçtakinin ne dediğine hiç bakmadan pozisyon alır. 'Hayır' der. Bütün mesele yılgın olmadan katılımdır. Nasıl olsa iktidarı vermez düşüncesi yılgınlıktır. Eğer toplumun bütün çoğunluğu bütün akımlarıyla katılırsa... İdeolojik blok şudur: İslamcı blok. Müslümanla alakası yok. Cumhuriyetçi blokun kesin üstünlüğü vardır, katılması şarttır. Herkes karınca karınca işini yapıyor. Birbirini sevmeyenler öbürüne kanca atmıyor. Üçüncü konu; sandık güvenliği. Mühim olan odur. Bu referandumdan 'Evet' çıkma ihtimali zayıftır. Ekstrem örneklere gelelim; 'Evet' çıkarsa değil, 'Hayır' çıkarsa ne yapılacağı daha önemlidir. OHAL durumunu ne kadar sürdürebilir? Bu kadar büyük yetkileri kullanan iktidar, kaybetmiştir de, niye kaldırsın? Yenik düşmüş iktidar OHAL'i sonuna kadar götürmek isteyecektir. O tür bir düzenin sürmesi mümkün değildir. Tarihi dersler gösteriyor ki er veya geç deşteri düzülür." ■